

Riksförbundet FUB – för barn, unga
och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning

REMISSVAR

2021-06-29

Handläggare: Robert Öberg

Utbildningsdepartementet
Diarienummer U2021/01369

Yttrande över slutbetänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11)

Riksförbundet FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv. Vi är cirka 25 000 medlemmar i 150 lokalföreningar runt om i landet. Personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras närstående är medlemmar i FUB liksom många andra som delar vår grundsyn.

Sammanfattning

Riksförbundet FUB instämmer i utredningens förslag och bedömningar gällande ett förstärkt stöd och elevhälsoarbete. Vi menar att elevhälsan och skolans arbete med stöd är avgörande för att elever med intellektuell funktionsnedsättning ska nå målen med sin utbildning. FUB delar utbildningens bedömning och förslag på att det behövs ett förtydligande uppdrag för elevhälsan och vi menar att tillgången till elevhälsa inte är inte likvärdig och att elevhälsan inte täcker in elevernas skiftande behov av stöd. Vi hade gärna sett att utredningen lagt förslag på att stärka elevhälsan med ytterligare professioner som arbetsterapeut och logoped.

FUB tycker utredningen gjort ett gediget arbete med att analysera vilka behov som finns när det gäller att stärka utbildningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning. FUB välkomnar utredningens bedömningar och förslag och menar att de går i en riktning som är nödvändig för att alla elever ska mötas av en likvärdig och demokratisk skola. Vi är positiva till förslaget om en garanti för tidiga stödinsatser men anser att garantin ska gälla alla elever inom grundsärskolan.

FUB har länge arbetat för att skolformerna behöver närma sig varandra. Detta för att eleverna i särskolan inte ska hamna vid sidan om i ett parallellt system, utan få vara inkluderade i en skola för alla vilket går i linje med målen i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹ om en inkluderande skola. Ett hinder är att skolformerna inte har samma struktur vad gäller timplaner vilket försvårar samarbete och möjlighet för att eleverna ska få tillgång till en flexibel utbildning som anpassas efter elevens individuella förutsättningar och behov.

---

¹ <https://www.mfd.se/vart-uppdrag/publikationer/fns-konvention-och-allmanna-kommentar/allman-kommentar-nr-4-om-ratten-till-inkluderande-utbildning/>

FUB välkomnar utredningens förslag för att öka flexibiliteten för elever i grund- och gymnasiesärskolan. Vi menar att förslagen går i riktning mot en skola för alla och en inkluderande lärmiljö men ser fortfarande en hel del hinder för elevernas möjlighet att få en flexibel, individanpassad utbildning. I Skolinspektionens senaste kvalitetsgranskning *Undervisningen i grundsärskolan – med särskilt fokus på årskurserna 6–9*² konstaterar man att möjligheten till en flexibel utbildning sällan används. Trots kunskapen om att möjligheten finns så är ovanligt att elever får rätt till en utbildning som är anpassad till individuella behov och förutsättningar.

Vår uppfattning är att elever som klarar att läsa integrerat mellan ämnen och ämnesområden i grundsärskolan, eller läsa integrerat mellan grundskolan och grundsärskolans kursplaner, inte får denna möjlighet. Ofta på grund av organisatoriska svårigheter, låg tilltro till elevens förmåga, personalbrist, icke-fungerande samarbete mellan eller inom skolformen. Vi talar ofta med vårdnadshavare med barn som läser integrerat i grundskoleklass. Trots att elev, lärare och vårdnadshavare upplever att det fungerar bra tar rektor eller huvudman beslut att eleven ska hänvisas till en liten grupp i en grundsärskola. Ibland inte ens på den skola där eleven är skolplacerad och helt emot elevens och vårdnadshavarens vilja.

FUB har i samtal med utredningen lyft frågan kring eleven och vårdnadshavares delaktighet och samverkan vid beslut kring elevintegrering, inriktning mot ämnen eller ämnesområden och möjlighet att få läsa ämnen ur grundskolans läroplan. Utredningen har i sin analys kommit fram till att vårdnadshavares inflytande över utbildningen är tillräckligt reglerat och menar att beslut om en elev ska läsa ett eller flera ämnen respektive ämnesområden måste grunda sig på en professionell bedömning. Vi delar utredningens bedömning att beslutet om en elev ska läsa ett eller flera ämnen respektive ämnesområden måste grunda sig på en professionell bedömning. Vi kan dock konstatera att beslutet ofta inte föregås av någon professionell bedömning och kan fattas utan vårdnadshavarnas möjlighet till inflytande. Vi menar att besluten inte utförs på ett rättssäkert sätt och att vårdnadshavarnas inflytande måste stärkas.

Riksförbundet FUB har under lång tid lyft frågan kring grundsärskolans, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens brist på behöriga och legitimerade lärare. Vi anser, liksom utredningen, att det krävs mer kunskap om hur bristen på behöriga lärare kan lösas och att frågan behöver utredas, belysas och åtgärdas snarast möjligt.

I det följande utvecklar riksförbundet FUB sina synpunkter på utredningen.

6 Analys och förslag för ett förstärkt stöd- och elevhälsoarbete

6.4.1 Krav på specialpedagog eller speciallärare inom elevhälsan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

Vi delar utredningens uppfattning om att elevhälsan behöver förstärkas med specialpedagogisk kompetens. Vi kan dock se risk att styrningen av professioner kan försämra möjligheten för skolor att anpassa elevhälsans behov av andra professioner som tex. logoped och arbetsterapeut.

---

² <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2020/undervisningen-i-grundsarskolan/>

6.4.2 Förbättrade möjligheter till vidareutbildning till specialpedagog och speciallärare

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag och menar att det är nödvändigt med stora satsningar på vidareutbildning när det gäller specialpedagogiska insatser. FUB har under lång tid lyft frågan kring grundsärskolans, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens brist på behöriga och legitimerade lärare delar utredningens bild av det stora behovet av fler legitimerade speciallärare inom grund-och gymnasiesärskolan.

6.4.3 Följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland kuratorer inom elevhälsan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

6.5.1 Förlängning av statsbidrag för Specialpedagogik för lärande

FUB tillstyrker utredningens förslag om en förlängning av statsbidrag men tycker det är mycket olyckligt att inte satsningen också riktar sig till grundsärskolan. FUB har vid flera tillfällen i möten med Skolverket lyft denna fråga. Utredningen anser att det är viktigt att fler lärare får möjlighet att genomgå Specialpedagogik för lärande och vi ställer oss frågande till att lärarna inom grundsärskolan inte räknas in.

Arbets sättet i kompetensutvecklingen är inriktat på kollegialt lärande och vi ser en stor fara i att lärarna inom grundsärskolan lämnas utanför skolans gemensamma lärande. Vi tror att man genom gemensamma kompetensutvecklingsinsatser ökar möjligheten för samverkan mellan skolformerna.

6.5.2 Bättre stöd för förebyggande och hälsofrämjande arbete

FUB delar utredningens bedömning.

Vi delar utredningens uppfattning om att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska ses ur ett helhetsperspektiv och som hela skolans gemensamma uppdrag. FUB vill, liksom utredningen gör, lyfta vikten av ett salugent perspektiv där tilltro till elevens förmågor och elevens möjligheter till delaktighet är en viktig faktor för ett framgångsrikt elevhälsoarbete.

FUB välkomnar förslagen på att Skolverket får uppdrag att se över befintliga stödmaterial och insatser. Vi ser, genom kontakt med våra medlemmar, att kompetensen hos rektorer och skolledning är avgörande för ett långsiktigt och hållbart arbete och menar att det krävs ytterligare insatser för att stärka rektorer och huvudmän. FUB anser att skolledare som har ansvar för elever med intellektuell funktionsnedsättning ska ha specialpedagogisk kompetens med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning och goda kunskaper om elever med funktionsnedsättning och deras villkor i utbildningen.

6.5.3 Bättre kunskap om vårdgivaransvaret

Riksförbundet FUB delar utredningens bedömning.

I sammanhanget vill vi även betona vikten av att rektorer och skolhuvudman som har ansvar för elever med intellektuell funktionsnedsättning har specifik kompetens och kunskap om elevgruppen. De behöver ha goda kunskaper om olika funktionsnedsättning samt vad det kan innebära i relation till de medicinska insatser som elevhälsan innefattar.

6.6.1 Kunskapssammanställningar om elevhälsa och stöd

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB välkomnar att Skolverket ges i uppdrag att tillsammans med Skolforskningsinstitutet och Specialpedagogiska skolmyndigheten ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd. Granskningar och rapporter har synliggjort att undervisningen i grund- och gymnasiesärskolan har stora brister och att måluppfyllelsen är låg. Riksrevisionens granskning³ av grundsärskolans kunskapsuppdrag, som publicerades under våren 2019, visar exempelvis att grundsärskolans behov inte tillgodosetts tillräckligt i de statliga insatserna för att styra, stödja och följa upp de obligatoriska skolformerna. FUB ser ett fortsatt behov av att kartlägga och utvärdera både undervisning och stödinsatser inom grund- och gymnasiesärskolan. Vi anser att det behövs betydligt mer kunskap och statistik kring måluppfyllelse för att rektorer, lärare och elevhälsan ska kunna utforma verkningfulla stödinsatser och ett förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete för eleverna i särskolan.

6.6.2 Stöd för utredning om särskilt stöd

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

7 Tillgång till elevhälsan

7.6 Förslag om obligatorisk redovisning av tillgång till personal inom elevhälsan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

7.7.2 En förtydligad reglering av elevhälsans uppdrag

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB instämmer i utredningens bedömning att elevhälsan inte tillräckligt uppfyller sitt uppdrag och vi välkomnar en förtydligad reglering av elevhälsans uppdrag. Vi delar utredningens uppfattning att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och organisationsnivå och i samarbete med övrig personal på skolan. Vi menar att samverkan mellan elevhälsan, lärarna och rektor är central för att lyckas utveckla inkluderande lärmiljöer och för att möta elevers olika behov. FUB ser en stor variation på skolors tillgång till viktiga kompetenser inom elevhälsan och saknar i utredningen en djupare analys av vilka övriga kompetenser som behövs för att stärka det förebyggande arbetet som är en förutsättning för ett likvärdigt och heltäckande elevhälsoarbete. Vi hade gärna sett att utredningen lagt förslag på att stärka elevhälsan med ytterligare professioner som arbetsterapeut och logoped. FUB menar att möjligheter till samverkan med habiliteringen varierar stort vilket riskerar att elevernas tillgång till logoped och arbetsterapeuter inte uppfylls.

---

³ <https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2019/grundsarskolans-kunskapsuppdrag---styrning-stod-och-uppfoljning.html>

Vi vill också understryka vikten av att elevhälsan har kunskap om alternativ och kompletterande kommunikation(AKK) som är en förutsättning för att säkerställa att alla elever kan få tillgång till en fungerande elevhälsa.

7.7.3 En numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

8 Bedöma och stödja kunskapsutveckling i grund- och gymnasiesärskolan

8.5.1 En garanti för tidiga stödinsatser ska införas i grundsärskolan

Riksförbundet FUB tillstyrker förslaget och anser att en liknade garanti ska införas för elever som läser ämnesområden.

FUB välkomnar utredningens förslag om garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan. Idag finns det stora brister inom skolformen gällande extra anpassningar och särskilt stöd och vi har sedan garantin infördes i grundskolan starkt ifrågasatt att inte grundsärskolans elever får möjlighet till ett likvärdigt stöd som andra elever. En central del i garantin är att kontinuerligt följa upp och utvärdera anpassningar och särskilt stöd och här får inte elever i grundsärskolan lämnas utanför. Utredningen redovisar att nära 40 procent av vårdnadshavarna till elever i grundsärskolan menar att deras barn behöver mer stöd än vad skolan erbjuder. FUB, har genom kontakt med våra medlemmar, en liknande bild och många vårdnadshavare upplever att skolan har låga förväntningar på eleverna och inte använder extra anpassningar och särskilt stöd vilket eleverna har rätt till. Här kommer garantin, som utredningen också menar, tydliggöra elevens rätt att få det stöd den kan behöva för att nå kunskapskraven.

Utredningen har valt att inte lägga förslag på en garantin för tidiga stödinsatser för elever som läser enligt ämnesområden. FUB anser att det återigen blir en exkludering av en grupp elever som har ett mycket stort behov av stödinsatser för att nå kunskapskraven och att rätten till stöd fortsatt kommer att vara svår att garantera. FUB får, genom kontakt med våra medlemmar, ofta ta del av vårdnadshavares känsla av maktlöshet när deras barn blir hänvisade att läsa ämnesområden mot både elevens och vårdnadshavarens vilja. Många vårdnadshavare uttrycker att man helt saknar möjlighet att följa elevens kunskapsutveckling och sällan får gehör för att skolan behöver ge eleven adekvat och individuellt inriktade anpassningar och särskilt stöd. Att det dessutom bara finns kunskapskrav för åk 9 innebär är, som utredningen också menar, en stor utmaning för lärarna. FUB anser att det behövs kunskapskrav även i åk 6 för elever som läser ämnesområden. Det skulle avsevärt förbättra möjligheterna för en mer kontinuerlig uppföljning av elevens utveckling.

Riksförbundet FUB har länge påpekat att det finns ett stort behov av att se över undervisningen i grundsärskolans ämnesområden. Det är oacceptabelt att elever som läser ämnesområden inte möter den ledning och stimulans som de behöver i sitt livslånga lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Utredningen ser i sin analys av införandet av en garanti att detta kommer att säkerhetsställa den specialpedagogiska bedömningen och att det också ger ökade möjligheter för ta reda på vilken typ av stöd eleven kan behöva. FUB menar att eleverna som läser ämnesområden behöver en liknande garanti för att rätt stöd sätts in så tidigt som möjligt.

8.5.2 Stöd till huvudmännen vid implementering

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB vill påpeka att det är oerhört viktigt att lärare och rektorer får ett adekvat stöd. Enligt Skolverket är det fortfarande en stor del av skolorna och lärarna som inte använder de obligatoriska bedömningsstöden som redan finns. Det ger signaler om att skolan behöver mer stöd och hänger sannolikt ihop med en kunskapsbrist hos rektorer och bristen på behöriga lärare inom skolformen.

8.5.3 Översyn över de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1

Riksförbundet FUB delar utredningens bedömning.

Vi delar utredningens bedömning att bedömningsstöden behöver ses över. Det är viktigt att utreda varför så stor del av lärarna inte använder bedömningsstöden och säkra att de är relevanta för lärarna och att de stärker undervisningen och bedömning.

8.6.1 Stöd för bedömning i ämnen och ämnesområden

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB välkomnar utredningens förslag och anser att Skolverket nu måste prioritera grundsärskolan i att utveckla bedömningsstöd. Det framgår klart av utredningens kartläggning att behovet är stort och att lärarna önskar bedömningsstöd i fler ämnen. I Skolinspektionens kvalitetsgranskning, *Undervisningen i grundsärskolan – med särskilt fokus på årskurserna 6–9*⁴ fick 23 av 30 skolor utvecklingsområden vad gäller bedömning vilket också pekar på ett stort behov. En annan aspekt, som även utredningen påpekar, är att bedömningsstöden är viktiga med tanke på den stora andelen obehöriga lärare inom skolformen.

Med anledning av att utredningen inte lägger något förslag om en garanti för tidiga insatser för elever som läser ämnesområden vill vi understryka vikten av lärarna får relevanta verktyg för att bedöma eleverna kunskapsutveckling. FUB delar utredningens bedömning att stödet behöver utformas i samverkan med professionen och experter med bred kunskap om elever med intellektuell funktionsnedsättning.

8.6.2 Didaktiskt inriktad kompetensutveckling

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

Vi delar utredningens bedömning att undervisningen behöver utvecklas och att det blir än viktigare med anledning av förslaget på förändrad timplan. Det är viktigt att kompetensutvecklingen riktar sig till all personal inom grundsärskolan och att den säkerställer att lärare och elevassistenter har en god kunskap om de pedagogiska utmaningar som finns i mötet med den heterogena elevgruppen inom skolformen.

---

⁴ <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2020/undervisningen-i-grundsarskolan/>

FUB anser att det är en alltför stor grupp elever som lämnar grundsärskolan utan att ha fått stöd i sin språkutveckling. Vi välkomnar att utredningen pekar på vikten av att eleverna som läser ämnesområden ska ges möjligheter för att utveckla sin läs- och skrivförmåga och kunskaper i matematik.

8.6.3 Kompetensutveckling om flexibel utbildning

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB välkomnar förslaget och menar att kompetensutvecklingen är en förutsättning för att de åtgärder utredningen föreslår för en ökad flexibilitet och samverkan mellan skolformerna ska ge någon effekt. FUB delar utredningens uppfattning om det verkligen är angeläget att den kompetensutveckling som SPSM erbjuder fortsatt erbjuds. Vi ser också fördelen med att Skolverket och SPSM samverkar i uppdraget.

FUB ser också ett behov av fortsatt utredning av gymnasiesärskolan och möjligheterna för en bättre samverkan mellan eleverna i gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Vi vet att en hel del elever väljer bort gymnasiesärskolan och menar att samläsningen skulle öka möjligheterna för eleverna att känna att de möter en inkluderande lärmiljö. Vi anser också att gymnasiesärskolans programutbud behöver ses över där utbudet behöver matcha elevernas önskemål om inriktningar. FUB menar att dagens programutbud, som är inriktat på yrkespraktiska utbildningar, bygger på en norm att elevgruppen inte kan eller vill läsa mer teoretiska utbildningar.

8.6.4 Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) och digitala lärverktyg församman i utbildningsinsatser

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB menar att lärarnas och elevassistenternas kompetens kring AKK är en förutsättning för att tillgängliggöra undervisningen i grundsärskolan. Genom våra medlemmar får vi ofta höra om bristfälliga kunskaper om och i alternativ och kompletterande kommunikation inom sarskolan och vi ser att rätten till kommunikation enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning inte säkerställs. FUB anser att det borde vara krav på att grundsarskolor kontinuerligt utbildar personalen inom AKK så att man säkerställer elevernas rätt till en tillgänglig och kommunikativ lärmiljö.

Vi delar också utredningens uppfattning om att personalen måste ges möjlighet att utveckla kunskaper och färdigheter om digitala lärverktyg för att möta elevernas behov.

8.6.5 Kompetensutveckling för elevassistenter

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB menar att elevassistenterna är en mycket viktig grupp för att ge eleverna i grund- och gymnasiesärskolan det stöd de behöver för att nå målen med utbildningen. Vi delar utredningens bedömning om det stora behovet av utbildning och de centrala områden som bör ingå i kompetensutvecklingsinsatsen. Vi ser att en del skolor och huvudmän har tagit initiativ till interna utbildningar men för att nå en likvärdighet behöves en nationell satsning för yrkesgruppen. Vi vill också särskilt betona behovet av att elevassistentens roll tydliggörs och stärks. Det behöver finnas tid för pedagoger att ge elevassistenten handledning och stöd i

pedagogiska metoder såväl som förhållningssätt. Elevassistenter behöver vara delaktiga i planering tillsammans med övrig personal i skolan. FUB ser att det generellt finns en organisatorisk utmaning för skolorna att få loss elevassistenter för att genomföra kompetensutveckling. Här behöver det ställas krav på att skolhuvudmännen tar ansvar för att insatsen genomförs och att insatserna också följs upp.

8.6.6 Bristen på behöriga lärare bör utredas

Riksförbundet FUB delar utredningens bedömning.

Riksförbundet FUB:s ståndpunkt är att lärare som undervisar elever i med intellektuell funktionsnedsättning i grund- och gymnasiesärskolan ska ha åldersadekvat grundutbildning, ämneskunskap och specialpedagogisk kompetens. Lärare, elevassistenter och andra som arbetar med undervisningen i skolan behöver ha goda kunskaper om elever med intellektuell funktionsnedsättning och deras förutsättningar i utbildningen.

Vi delar utredningens uppfattning att frågan om hur den stora bristen på behöriga lärare inom grund- och gymnasiesärskolan ska lösas behöver utredas vidare och grundligt. Riksförbundet FUB har under lång tid lyft frågan kring grundsärskolans, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens brist på behöriga och legitimerade lärare. Vi menar att bristen på behöriga lärare tillsammans med bristande stöd och uppföljning från staten får stora konsekvenser för den utbildning som eleverna erbjuds. Det behövs en realistisk tidsplan och ett tydligt uppdrag där Skolverket tillsammans med lärosäten och SPSM planerar för vidareutbildning av obehöriga lärare inom grundsärskolan, gymnasieskolan och särskild utbildning för vuxna.

9 Flexibilitet och benämningar i grund- och gymnasiesärskolan

9.4.1 Ny timplan i ämnen

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB delar utredningens bedömning och utgångspunkter och vi har under lång tid arbetat för att timplanerna behöver förändras för att eleverna ska få likvärdiga förutsättningar för att utveckla de kunskaper de behöver för delaktighet i samhället. Vi menar att olikheterna i timplanerna hindrar elever att få tillgång till en individpassad utbildning och att skillnaderna visar på en förlegad och stereotyp bild av skolformen såväl som eleverna som går där. FUB delar utredningens avsikter med förslaget och anser att förslaget med utökad tid i svenska, svenska som andraspråk och matematik kommer att förbättra förutsättningarna för eleverna att få en stabilare grund för både delaktighet på arbetsmarknaden och i samhället. Vi vet att praktisk-estetiska ämnena är viktiga för och omtyckta av eleverna men grundsärskolan behöver följa med både i skolutvecklingen och i samhällsutvecklingen och ge en likvärdig utbildning.

Vi välkomnar utredningens analys av vikten att använda multimodala arbetssätt och utnyttja de praktisk-estetiska uttryckformerna för att göra undervisningen tillgänglig och konkret. Vi menar att det är en förutsättning och ska vara en naturlig del av undervisningen i grundsärskolan för att kunna möta elevernas olika förutsättningar och behov.

FUB får i mötet med våra medlemmar ofta höra att kvalitén på undervisningen är skiftande och vill understryka vikten av lärarna nu får stöd att utveckla undervisningen vad gäller multimodala arbetssätt och ämnesövergripande undervisning.

9.4.2 Möjlighet att läsa modernt språk i grundsärskolan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB välkomnar förslaget som en del i att elever i grundsärskolan ska ges möjlighet till en likvärdig utbildning och att eleverna ska ges möjligheter till delaktighet och valmöjligheter. Vi föreslår att Skolverket tar hjälp av SPSM i arbetet med kursplaner och att svenskt teckenspråk också ska erbjudas som ett alternativ. FUB ser dock en fara att det inte medför någon skyldighet för huvudmannen att erbjuda elever i grundsärskolan ett modernt språk och ser en risk att elever som vill välja modernt språk inte kommer erbjudas den möjligheten.

9.4.3 Utökad undervisningstid i ämnesområden

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

Vi delar utredningens bedömning och motivering till att den garanterade undervisningstiden behöver utökas. FUB får många exempel på hur den nuvarande skillnaden mellan timplanerna utgör hinder för elevernas möjlighet att ha gemensamma aktiviteter, avsluta skoldagen vid samma tid och ett hinder för skolan att organisera undervisningen där eleverna ges möjlighet till att läsa både ämnen och ämnesområden.

9.5.1 Rektor ska besluta om fördelning av undervisningstid på individuella program i gymnasiesärskolan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB delar utredningens uppfattning om att beslutet ska ligga på rektor och vi vill understryka vikten av att elev och vårdnadshavare ges möjlighet till delaktighet i processen inför beslut.

9.5.2 Reducerad undervisningstid blir ny stödform på individuella program i gymnasiesärskolan

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

9.6.1 Intellectuell funktionsnedsättning ersätter utvecklingsstörning

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

Riksförbundet FUB anser att det är positivt med en förändring i skollagstiftningen till en mer tidsenlig benämning på målgruppen. Vi vill dock skicka med att en sådan översyn även behöver genomföras inom annan relevant lagstiftning – som t.ex. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det är viktigt att vi använder samma begrepp i styrdokument, lagar, diagnosmanualer och i samhället i stort.

9.6.2 Skolformerna byter namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

FUB välkomnar utredningens bedömning att skolformerna grundsärskola och gymnasiesärskola bör ersättas av mer tidsenliga begrepp. FUB möter många elever som inte tycker om ordet ”sär” och en hel del elever berättar att blivit utsatta nedsättande kommentarer med anspelning på ordet sarskola. FUB tycker det är mycket positivt att utredningen tillfrågat elever och låtit deras röster höras i denna viktiga fråga.

FUB anser dock att vi skulle gå ännu längre och ha en grundskola där alla elever fick sin utbildning men att man anpassar utbildningen och kursplaner utifrån elevens behov. Det skulle vara i linje med målen i artikel 24 i Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Riksförbundet FUB:s arbetsgrupp för skol- och utbildningsfrågors förslag på nytt namn är; *Grundskola/gymnasieskola (med anpassad läroplan)*. Namnet signalerar tydligare att alla elever först och främst går i grundskolan/gymnasieskolan men att utbildningen anpassas utifrån elevens behov.

9.6.3 Benämningen träningskola tas bort

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

9.6.4 Ny benämning på specialisering inom speciallärarutbildning

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

10.3 Förslag om överklagande av beslut att inte flyttas till högre årskurs eller gå om en årskurs

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

11.3 Det befintliga regelverket om könsuppdelad undervisning är tillräckligt

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

13.1 Förslag till ikraftträdande

Riksförbundet FUB tillstyrker utredningens förslag.

För Riksförbundet FUB

Christina Heilborn

Förbundssekreterare

Riksförbundet FUB